

DIESELPARTIKLER I LUKKEDE BANERUM

Bliv undersøgt

De fleste sygdomme knyttet til dieselens udvikles langsomt, og forholdene i arbejdsmiljøet kan have ændret sig i denne periode. Men ved at opdage sygdom i tide bliver de tilknyttede komplikationer oftest mindre og sandsynligheden for helbredelse større. Der er primært en øget sundhedsrisiko for personale, som er eller har været udsat for væsentlig forurening med dieselpartikler på deres arbejdsplads. Uanset hvor længe du har arbejdet i banerum, så kan et helbredstjek altid være en god idé. Nogle arbejdsgivere tilbyder dette, og ellers kan du altid få det hos egen læge.

Er du blevet syg

Har du fået en sygdom nævnt i denne pjece, og har du ellers levet sundt, så kan du forsøge at få sygdommen anerkendt som arbejdsbetinget hos Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og derefter søge erstatning. I flere andre brancher er kræft blevet anerkendt som arbejdsrelateret grundet høj luftforurening. Dieselpartikler måles med avanceret udstyr

Dieselpartikler måles med avanceret udstyr

Mere information

Folderen er udarbejdet af Det Økologiske Råd for BAU for transport og engros, og baseret på både togoperatørernes målinger samt nye målinger og observationer foretaget i lokomotiver og togvogne i 2018.

Branchemiljøudvalget:
www.bautransport.dk

Det Økologiske Råd:
www.ecocouncil.dk/arbejdsmiljo

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring:
www.aes.dk

Folderen kan bestilles og downloades fra
www.bautransport.dk/jernbanetransport

Branchearbejdsmiljøudvalget
for transport og engros

www.bautransport.dk

Layout: Søren Sørensen Tegnestue
Tryk: PrintDivision
1. udgave, 2018
ISBN nr. 978-87-93727-11-3
Vare nr. 123065

Denne pjece henvender sig til operatører og personale, der arbejder i lukkede banerum, det vil sige i tunneler og overdækkede banegrave eller på overdækkede stationer.

Formålet med pjecen er, at informere om dieselpartikler i forhold til arbejdsmiljø og at komme med forslag til, hvordan operatørerne sammen med medarbejderne kan reducere risikoen under arbejdet.

Pjecen er særlig relevant for operatører og personale, der ofte arbejder eller har arbejdet i lukkede banerum.

Pjecen er udgivet af Branchearbejdsmiljøudvalget for transport og engros, som opfølgning på målinger fra Danmark og udlandet, der viser, at personale i lukkede banerum kan være udsat for høj luftforurening med dieselpartikler.

Dieselpartikler

Dieselpartikler er mikroskopiske partikler. De udsendes fra dieselmotorer uden filtre f.eks. dieseltog eller arbejdsmaskiner. Partiklerne kan koncentreres i lukkede banerum med ringe luftskifte. I Boulevardtunnelen er målt forurening, der er væsentligt højere end på de mest trafikerede veje i myldretiden.

Dieselpartikler er så små, at de ikke kan ses. Når man trækker vejret afsættes partiklerne i lungernes yderste forgreninger og kan overføres til blodet, hvorved partiklerne spredes i organismen.

Sygdomme

Lang tids udsættelse for dieselpartikler øger risikoen for en række alvorlige sygdomme, herunder:

- Kræft, særligt i lungerne og blæren
- Hjertekarsygdom, blodprop i hjerte og hjerne, foruden hjertesvigt
- Bronkitis, KOL (også kaldet rygerlunger) og astmaforværring
- Diabetes
- Fosterskader

Kort tids udsættelse for dieseludstødning kan medføre akut forværring af luftvejslidelser.

Kilde: Professor Steffen Loft, institutleder på Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet.

Arbejdsmiljø

Udstødningsgasser fra dieselmotorer er omfattet af kræftbekendtgørelsen. Det betyder, at der skal laves en supplerende kemisk APV (risikovurdering) for arbejdsfunktioner, hvor der er udsættelse for væsentlig forurening med dieselpartikler. Der eksisterer ikke grænseværdier for dieselpartikler, men derfor skal der alligevel arbejdes for at undgå enhver unødigt påvirkning.

Operatørkrav

Det er arbejdsgiveren, der har ansvaret for, at medarbejderne ikke har et sundhedsskadeligt arbejdsmiljø. Det er derfor også arbejdsgiveren, der skal sikre, at de ansatte ikke unødigt indånder sundhedsskadelige mængder dieselpartikler.

1) Dieselmaskiner med partikelfiltre

I lukkede banerum bør der kun anvendes dieselmaskiner med partikelfiltre (wall-flow filtre eller tilsvarende), hvilket typisk kræver eftermontering af filtre på arbejdsmaskiner og andet dieseldrevent udstyr. Der er gode erfaringer med eftermontering af partikelfiltre fra de københavnske metrobyggepladser og Banedanmark. Dog bør filtrene løbende kontrolleres for at sikre, at de fortsat er fuldt ud funktionelle.

2) Værnemidler

Da dieseltog fortsat forurener, så bør medarbejdere altid bære handsker og tilbydes åndedrætsværn i lukkede banerum, hvis de arbejder, når der kører - eller umiddelbart har kørt - dieseltog i banerummet. Der henvises til Arbejdstilsynets regler for brug af åndedrætsværn.

3) Arbejdspladsvurdering (APV)

For medarbejdere, der forventes udsat for væsentlige mængder dieselos, udarbejdes en APV og en supplerende kemisk APV med fokus på dette. Det er lederens ansvar, at APV'erne gennemgås med relevante medarbejdere på et sprog, som medarbejderne forstår.

4) Ren luft i mandskabsvogne

Mandskabsvogne bør forsynes med effektive filtre i ventilationen, så luften i tillukkede mandskabsvogne er renere end luften i det omkringliggende banerum. Eventuelt kan medbringes trykluft til brug i mandskabsvogne.

Du gør en forskel

Som ansat kan du selv gøre meget for at indånde færre dieselpartikler og derved reducere risikoen.

1) Luk vinduer og brug ventilationen

Luk vinduer og døre i mandskabsvogne og kør altid ventilationen på højeste niveau inde i lukkede banerum, da effektive filtre i ventilationen gør luften 40-50 gange renere end luften ude i det omkringliggende banerum. Eventuelt kan anvendes trykluft til at forbedre luften inde i mandskabsvogne (kræver slukket ventilation).

2) Undgå at opholde dig i udstødningen

Hvis du mærker eller lugter den varme udstødning, så flyt dig nogle meter, hvis det kan ske uden at forstyrre arbejdet. De udførte målinger viser, at forureningen kan være meget lavere få meter udenfor røgfanen.

3) Sluk udstyr når muligt

Sluk arbejdsmaskiner, når de ikke bruges, hvis dette kan ske uden at forstyrre arbejdet.

4) Værnemidler og sikkerhed

Brug værnemidler i henhold til den instruktion som lederen har givet i forhold til det pågældende arbejde, og ret dig efter de forholdsregler, som er beskrevet i APV'en.

5) Arbejdsrotation kan hjælpe

Hvis du er gravid eller særlig disponeret for nogle af de sygdomme, som dieselpartikler øger risikoen for, så skal du arbejde mindst muligt i lukkede banerum. Arbejdsrotation kan muligvis løse problemet.